

تحلیل تندیس فروهر بر مبنای آیین میترا

سمیرا ایزدخواه

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری منظر

چکیده

در این مقاله با بررسی ارتباط نماد فروهر و آیین میترا، تحلیل اجزاء فروهر و مفهوم هر یک از این اجزاء و چگونگی رسیدن به این تمثال ایرانی سعی در شناخت آموزه های گذشتگان و نشان دادن علت نمود این تندیس ایرانی در آثار تاریخی شده است. این تحقیق به شیوه ی کتابخانه ای و با استفاده از کتاب های مرتبط فارسی انجام گرفته است و در نهایت به یافتن ارتباط بین تندیس فروهر با آیین میترا و مفهوم اجزای نماد فروهر پرداخته شده است.

واژه های کلیدی: آیین میترا، اهورا مزدا، فروهر، حلقه، بال

۱-مقدمه

۱-۱-میترا نایسم

در عهد هلنیستیک خواسته های معاصران توسط بنیان گذاران دین مهری پاسخ داده شد. در هیچ کدام از ادیان شکوفا در این دوره از تاریخ یونان، گرچه تمایل سازگار کردن دین با محیط دیده می شود، اما مانند دین مهری آرزوی طرفداران خود را بر نیاوردند. خدای دین مهر خدای واحد و جاودانی است که تنها خصلت انسانی او عقل بود، اما عقل خدا مانند انسان ها هرگز در معرض تهاجم احساسات و نیروهای تخیل نبود. [۱] بسیاری از شئون آیین میتراایی همانند اندیشه های آیین بسیار کهن روزگار مزدایی است. [۲]

۲-۱ میترا در اوستا

میترا به موجب اوستا نور و روشنایی است که تاریکی را از بین می برد، به زمین زندگی و شادمانی می بخشد و طبیعت را بارور می سازد. همیشه بیدار و هوشیار است و با هزار چشم و هزار گوش ناظر بر جهان و اعمال مردم است. میترا حمایت گر وفای به عهد و مجازات کننده ی پیمان شکنان است. در اوستا یک یشت بلند ویژه ی این خدای والا مقام سروده شده است. [۲]

۳-۱ نیروهای پنجگانه آدمی

بر طبق اوستا انسان از پنج نیروی مینویی خلق شده است. نخستین نیرو اهو در اوستا و اخو در پهلوی و فارسی، که جان ترجمه ی این واژه است. دومین نیرو دثنا می باشد، به معنای دین. سومین نیرو بئوذ، به معنای فهم و هوش. نیروی چهارم اورون یا روان است. این نیرو در جهان پسین مورد بازخواست قرار می گیرد و بر آن است که به کمک نیروی سوم راه نیک را در زندگی انتخاب کند و از بدی دوری جوید. نیروی پنجم فروشی یا فروهر می باشد، به معنای پشتیبان و نگهبان. به تعبیری اهورامزدا اصل و منشا فروشی است، در واقع فروهر نیرویی است که اهورامزدا از آسمان فرو فرستاده تا از آفریدگان محافظت و نگهداری کند. [۳]